

สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

TEACHER COMPETENCY OF STUDENT TEACHERS HATYAI UNIVERSITY

สุพรรณณี หมาดยุโส๊ะ^{1*}, พรเพ็ญ อำนวนยกิจ², เจนณรงค์ พินลันทุม³, เชษฐา ดำเกลี้ยง⁴
และ จิตรพงษ์ เจริญจิต⁵

Suphannee Mardyusoh¹, Pornpen Amnuaykit², Jennarong Pinlantum³,
Chatsada Damkliang⁴ and Jittrapong Jaroenjit⁵

^{1,4} อาจารย์, สาขาวิชาการประถมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

^{1,4} Lecturer of Education Program in Elementary Education, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

² อาจารย์, สาขาวิชาสังคมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

² Lecturer of Department of Social Studies, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

³ อาจารย์, สาขาวิชาศึกษาทั่วไป, คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

³ Lecturer in General Education Department, Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University.

⁵ อาจารย์, สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

⁵ Lecturer Department of Information Technology, Faculty of Science and Technology, Hatyai University.

* Corresponding author, E-mail: Suphannee@hu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และเพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำแนกตามเพศกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำนวน 148 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สมรรถนะด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีมสมรรถนะด้านการบริการที่ดี สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและสมรรถนะด้านการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำแนกตามเพศพบว่า โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, นักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

The purpose of this research is to study the competency of student teachers at Hatyai University and to compare the competency of student teachers at Hatyai University by gender. The sample used in this research is fourth-year student teachers at Hatyai University, totaling 148 people. The sampling method used is Multi Stage Random Sampling. The instruments were collected by five ration scale questionnaires with the reliability at 0.97. The statistical analysis used includes mean, standard deviation and t-test.

The results revealed that the overall teaching competencies of the pre-service teachers at Hatyai University were at a high level. When considered in specific aspects, all competencies were also rated at a high level. The competencies, ranked from highest to lowest, were: ethical and professional conduct, teamwork, quality service, self-development, and achievement orientation. Moreover, the comparison of teaching competencies classified by gender showed no statistically significant differences, both overall and in each individual aspect.

Keywords: Competency, pre-service teachers

บทนำ

การศึกษายุค 4.0 (Education 4.0) หมายถึง การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้เรียน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และนวัตกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การวิจัย และการสร้างนวัตกรรมบนพื้นฐานของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การจัดการศึกษายุคใหม่นี้จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก การคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า 36–78) ได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 เพื่อกำหนดกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีเป้าหมายหลักในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเสริมสร้างศักยภาพของกำลังคนให้มีสมรรถนะที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน แนวคิดสำคัญของแผนการศึกษาดังกล่าวยึดหลักการจัดการศึกษาสำหรับประชาชนทุกคน (Education for All) หลักความเท่าเทียมและการเข้าถึงอย่างทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (All for Education) นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) และการตอบสนองต่อประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพของประชากรในแต่ละช่วงวัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ได้กำหนดให้มืองค์กรวิชาชีพครูผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้ การบริหารของสภาวิชาชีพในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพออก และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาและมาตรา 73 บัญญัติว่าให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญดังกล่าว และเพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์และเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคุรุสภาให้เป็นสภาวิชาชีพครูต่อไป จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียกว่า “คุรุสภา” มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549 :น. 19-25)

คุรุสภา ถือเป็นหน่วยงานในฐานะเป็นนิติบุคคล ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามการกำหนดวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งถือเป็นวิชาชีพควบคุมวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาปฐมวัย ขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษา ในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ ประกอบด้วย 1) วิชาชีพครู 2) วิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา 3) วิชาชีพผู้บริหารการศึกษา 4) วิชาชีพบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2549 : 19-25) อำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพครูในส่วนของมาตรฐานประสบการณ์ วิชาชีพผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ที่ถือเป็นสถาบันผลิตบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้การพัฒนาวิชาชีพ เป็นไปตามมาตรฐานข้อกำหนดคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้เกิดคุณภาพในการประกอบวิชาชีพ และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด คือ 1) การฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียน 2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ ซึ่งการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะนั้น ไปประกอบด้วยสาระความรู้การฝึกทักษะ 10 ประการ ได้แก่ 1) การบูรณาการความรู้ทั้งหมดมาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) การเลือกใช้การผลิตสื่อและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ 5) การใช้เทคนิคและยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 7) การทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 8) การนำผลการประเมินมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 9) การบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ 10) การสัมมนาทางการศึกษาและสมรรถนะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ 2) สามารถประเมินปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน 3) สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน 4) สามารถจัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน

จากการศึกษาพบว่า การกำหนดสมรรถนะของครูกำหนดเป็น 2 ประเภท คือ สมรรถนะหลักและสมรรถนะตามสายงานที่ปฏิบัติและมีการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติงานของครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของครูผู้สอนและใช้เป็นฐานข้อมูล ในการกำหนดกรอบการพัฒนาครู ตามนโยบายพัฒนาครูทั้งระบบ ซึ่งมีกรอบความคิดมาจากแนวคิดของ McClelland (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2558, หน้า 2 - 3) นักจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้อธิบายกล่าวถึงสมรรถนะไว้ว่า “สมรรถนะเป็นคุณลักษณะของบุคคลเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) ความสามารถ (Ability) และคุณลักษณะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Other Characteristics) และเป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่ทำให้บุคลากรในองค์กรปฏิบัติงานได้ผลงานที่โดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในสถานการณ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดจากแรงผลักดันเบื้องต้น (Motives) อุปนิสัย (Traits) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-image) และบทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social role) ที่แตกต่างกัน ทำให้แสดงพฤติกรรมการทำงานที่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการบริหารทรัพยากรบุคคลแนวใหม่ภาครัฐของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ส่วนราชการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล (Standard for Success) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ การพัฒนาสมรรถนะของครูผู้สอน จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์และวิทยาลัยนานาชาติดิษยะศริน ในฐานะสถาบันการผลิตครู ซึ่งมีการเปิดหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตหลายสาขาวิชาในระดับปริญญาตรี คือ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปและหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ แต่ละปีการศึกษาได้มีการจัดส่งนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 ออกฝึกปฏิบัติการสอนตามสถานศึกษาต่าง ๆ จำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็ง ในการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูให้เป็นผู้มีความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครู ให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่ดีตามที่สังคมต้องการ เป็นครูดี ครูเก่ง มีจิตสำนึกในความเป็นครู เป็นแบบอย่างที่ดี มีการดำเนินชีวิตที่ดีงามมีวินัย มีจริยธรรมวิชาชีพครูพร้อมที่จะออกไปประกอบวิชาชีพครูอย่างสมศักดิ์ศรี และมีคุณภาพจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงการพัฒนาสมรรถนะความเป็นครู เป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่มีผลต่อแรงจูงใจที่จะเป็นครูที่มีคุณภาพเป็นกุญแจสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมีโลกทัศน์ ที่กว้างไกลและความคิดสร้างสรรค์เกี่ยวกับกระบวนการเรียน วิชาชีพครูจึงควรเป็นวิชาชีพของคนเก่ง คนดี ในสังคมและผู้ประกอบวิชาชีพนี้ควรเป็นต้นแบบทางคุณธรรม จริยธรรม การประพฤติตนตามการดำรงชีวิต สามารถชี้นำสังคมไปในทางที่เหมาะสมได้ และมุ่งสู่ความเป็นครูมืออาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำแนกตามเพศ

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

1.1 ความหมายสมรรถนะ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2553, น.5) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่าหมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ความสามารถทักษะและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสร้างผลงานได้โดดเด่นในองค์กร

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562, น. 9) ได้สรุปความหมายของสมรรถนะไว้ว่าเป็นความสามารถของบุคคลในระดับที่สามารถปฏิบัติงานใดงานหนึ่งได้สำเร็จ โดยใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะที่ตนมีอยู่ ทั้งนี้สมรรถนะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของบุคคล ในการนำความรู้ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะของตน มาประยุกต์ใช้ในงานหรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้จนประสบความสำเร็จ สมรรถนะจึงเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติหรือคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานการแก้ปัญหาและการดำรงชีวิต

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะ คือ ลักษณะเฉพาะภายในตัวของบุคคล ที่ส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานจนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลงานมีความโดดเด่นเกิดผลงานสูงสุดจนบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

1.2 ความหมายสมรรถนะความเป็นครู

McClelland (n.d. อ้างถึงใน กานต์ อัมพานนท์, 2558, น.3) จำแนกสมรรถนะประกอบด้วย 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มสมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นทักษะหลักที่ทุกตำแหน่งในองค์กรต้องมี เช่น มีความรู้เกี่ยวกับการสอนหรือการวัดผล และประเมินผล เป็นต้น
2. กลุ่มความสามารถด้านหน้าที่ (Functional Competency) เป็นความสามารถส่วนบุคคลแยกออกมาจากสมรรถนะหลัก เช่น หน้าที่รับผิดชอบการสอนการใช้เทคนิคการสอน เป็นต้น
3. กลุ่มความสามารถด้านการจัดการ (Managerial Competency) เป็นทักษะของบุคคลระดับหัวหน้างาน หัวหน้าทีม หรือผู้บริหารระดับอาวุโส เช่น ทักษะการวางแผนและการจัดการทักษะการบริหารการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

บุญฤดี อุดมผล (2563) ได้กล่าวถึงความหมายสมรรถนะความเป็นครูไว้ว่า คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่เฉพาะและจำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

สุรรัตน์ อาริรักษ์สกุล ก้องโลก (2563) ได้กล่าวถึงความหมายสมรรถนะความเป็นครูไว้ว่า สมรรถนะความเป็นครู หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะของครูที่ดีมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมทุกระดับ

อภิภา ปรัชญพุทธิ (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะความเป็นครู หมายถึง ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครู โดยครอบคลุมทั้งสมรรถนะพื้นฐานและสมรรถนะที่จำเป็นของครูยุค 4.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสอนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีสมรรถนะแกนกลางของการศึกษายุค 4.0

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สมรรถนะความเป็นครู หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะของครูที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบสมรรถนะความเป็นครู ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 ได้กำหนด มาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ไว้ 3 มาตรฐาน ได้แก่

1) มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ 2) มาตรฐานการปฏิบัติงาน และ 3) มาตรฐานการปฏิบัติตน โดยมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ได้กำหนดมาตรฐานความรู้ด้านความเป็นครู ไว้เป็น 1 ใน 11 มาตรฐานความรู้ ซึ่งมาตรฐานความรู้ด้านความเป็นครู ประกอบด้วย สาระความรู้และสมรรถนะความเป็นครู ดังนี้

สาระความรู้

1. สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู
2. การปลูกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู
3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูและวิชาชีพครู
4. การจัดการความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู
5. การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะความเป็นครู

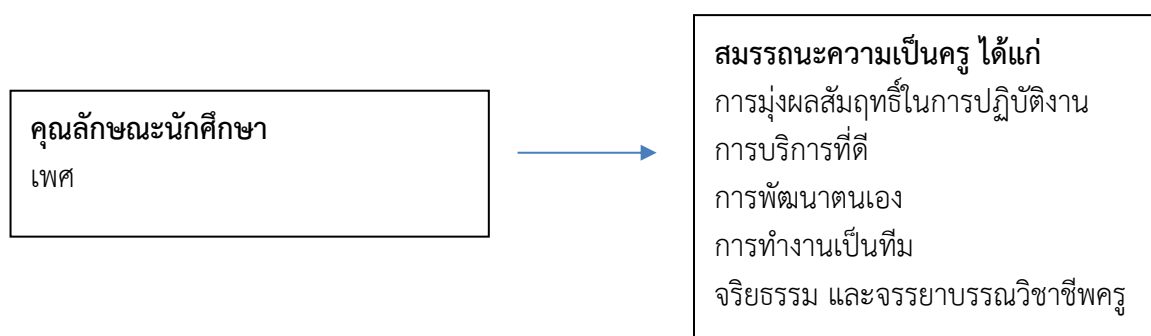
1. รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ได้
2. แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน
4. มีจิตวิญญาณความเป็นครู

ตารางที่ 1 แสดงการสังเคราะห์การแบ่งกลุ่มสมรรถนะ

กลุ่มสมรรถนะ	แหล่งข้อมูล				ความถี่
	สพฐ	OECD	Mohanta, G.C.	McClelland	
สมรรถนะหลัก (Core Competencies)	✓	✓	✓	✓	4
สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency)	✓	✓	✓	✓	4
สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency)			✓	✓	2

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า การจำแนกประเภทสมรรถนะ สามารถจำแนกได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับ การกำหนดลักษณะของสมรรถนะหรือการจัดกลุ่มสมรรถนะ โดยผู้วิจัยจัดกลุ่มของสมรรถนะได้ 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core competencies) 2) สมรรถนะประจำสายงานหรือสมรรถนะเฉพาะตำแหน่ง (Functional/Technical Competency) และ 3) สมรรถนะส่วนบุคคล (Personal Competency)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 235 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาวิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างอิงใน ชีรวุฒิ เอกะกุล, 2543) ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 148 คน วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือแบบสอบถามสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์และศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะความเป็นครูจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ
2. วิเคราะห์และศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ และงานวิจัยต่าง ๆ
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และประเด็นปัจจัยให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการในที่นี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548) ซึ่งประกอบด้วย

สมรรถนะหลัก 5 สมรรถนะ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมและจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

4. สร้างรายการคำถามที่ได้กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ ในที่นี้เน้นสมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมและจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อพิจารณาและขอคำแนะนำเพื่อให้ได้ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 3 ท่าน

6. นำผลการพิจารณาและคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นคัดเลือกคำถามที่ได้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเกณฑ์กล่าวคือ ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป มาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยในครั้งนี้

8. นำผลการทดลองใช้มาตรวจและวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยการทดสอบค่าที (t - test) ด้วยการแบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงออกมา 25% เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำออกมา 25% เป็นกลุ่มต่ำเมื่อได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามในแต่ละข้อแล้ว จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (ล้วนสายยศ และอังคณา สายยศ, 2540 : 42) โดยคำนึงถึงความครอบคลุมของเนื้อหาและคุณลักษณะที่ต้องการวัด

9. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (บุญเรียง ขจรศักดิ์, 2535: 166) ในที่นี้ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

10. เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามที่กำหนดแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อดำเนินการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ แสดงรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ภาพรวม

สมรรถนะ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
สมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.41	.497	มาก
สมรรถนะการบริการที่ดี	4.43	.523	มาก

สมรรถนะ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
สมรรถนะการพัฒนาตนเอง	4.41	.541	มาก
สมรรถนะการทำงานเป็นทีม	4.46	.519	มาก
สมรรถนะจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.48	.512	มาก
ภาพรวม	4.44	.485	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ สมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาสมรรถนะการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.46$) สมรรถนะการบริการที่ดี ($\bar{x} = 4.43$) สมรรถนะการพัฒนาตนเอง และสมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.41$)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพรู
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานรายด้าน

สมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ภารกิจงาน	4.36	.552	มาก
ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์	4.43	.529	มาก
ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน	4.40	.592	มาก
ด้านความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ	4.46	.518	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพรู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้งานประสบความสำเร็จ ($\bar{x} = 4.46$) รองลงมา ด้านความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ ($\bar{x} = 4.43$) ด้านความสามารถในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.40$) และด้านความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย การวิเคราะห์ สังเคราะห์ภารกิจงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.36$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพรู
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการบริการที่ดีรายด้าน

ด้านสมรรถนะการบริการที่ดี	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ	4.43	.541	มาก
ด้านการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ	4.43	.562	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการบริการที่ดี อยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านความตั้งใจและเต็มใจในการให้บริการ และด้านการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.43$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเองรายด้าน

ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเอง	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้ใหม่ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ	4.40	.574	มาก
ด้านการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ	4.38	.603	มาก
ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่าย	4.43	.543	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างเครือข่าย ($\bar{x} = 4.43$) รองลงมา ด้านการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ติดตามองค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางวิชาการและวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.40$) และด้านการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมในการพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.38$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการทำงานเป็นทีมรายด้าน

ด้านสมรรถนะการทำงานเป็นทีม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน	4.47	.529	มาก
ด้านการเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน	4.48	.568	มาก
ด้านการปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย	4.42	.585	มาก
ด้านการแสดงบทบาทผู้นำ/ผู้ตาม	4.42	.585	มาก
ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย	4.44	.553	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านการเสริมแรงให้กำลังใจเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมา ด้านการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.47$) ด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมร่วมกับผู้อื่นในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{x} = 4.44$) ด้านการปรับตัวเข้ากับกลุ่มคนหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย และด้านการแสดงบทบาทผู้นำ/ผู้ตาม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.42$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูรายด้าน

ด้านสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ	4.45	.552	มาก
ด้านความมีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ	4.49	.506	มาก
ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม	4.48	.530	มาก
ด้านการประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี	4.47	.531	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ด้านสมรรถนะการพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ ด้านความมีวินัย และความรับผิดชอบในวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.49$) รองลงมา ด้านการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.48$) ด้านการประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.47$) ด้านความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.45$)

การเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จำแนกตามเพศ

สมรรถนะ	เพศ	n	$\bar{X}$	SD.	t – test	df	P value
สมรรถนะการมุ่ง สัมฤทธิ์ในการ ปฏิบัติงาน	ชาย	19	4.35	0.50	- 0.606	148	0.546
	หญิง	131	4.42	0.50			
สมรรถนะการ บริการที่ดี	ชาย	19	4.39	0.62	- 0.352	148	0.726
	หญิง	131	4.43	0.51			
สมรรถนะการ พัฒนาตนเอง	ชาย	19	4.35	0.64	- 0.474	148	0.636
	หญิง	131	4.42	0.53			
	ชาย	19	4.42	0.61	- 0.338	148	0.736

สมรรถนะ	เพศ	n	$\bar{X}$	SD.	t – test	df	P value
สมรรถนะการทำงานเป็นทีม	หญิง	131	4.46	0.51			
สมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	ชาย	19	4.53	0.48	0.489	148	0.626
	หญิง	131	4.47	0.52			
ภาพรวม	ชาย	19	4.43	0.52	- 0.176	148	0.860

จากตารางที่ 8 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยการศึกษาสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มี 2 ประเด็น ที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาศักยภาพสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

1. สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากมากที่สุด คือ สมรรถนะจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.48$) รองลงมาสมรรถนะการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.46$) สมรรถนะการบริการที่ดี ($\bar{x} = 4.43$) สมรรถนะการพัฒนาตนเองและสมรรถนะการมุ่งสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 4.41$)

การที่นักศึกษาที่มีความคิดเห็น และรับรู้สมรรถนะความเป็นครูของตนเองภายหลังจากที่ได้ผ่านการได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 1 ภาคการศึกษา ว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านสะท้อนให้เห็นถึงการประสบความสำเร็จในการสร้างรากฐานที่มั่นคงแข็งแรงบังเกิด ทั้งในส่วนรวมกล่าวคือคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ ที่ผลิตนักศึกษา ส่งผลให้นักศึกษารับรู้ว่าเป็นผู้มีความสามารถทำความเข้าใจเรียนรู้ ศึกษา ทั้งภาคทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ สู่การจัดการเรียนการสอน ให้นักศึกษามีความรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถ อีกทั้งได้ผ่านการฝึกฝนอบรมเน้นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้และโครงการต่าง ๆ ของคณะ ผ่านการสอน ผ่านทุกสิ่งทั้งในด้านบวกและด้านลบตามศักยภาพและความพร้อมของนักศึกษาตลอดเวลา 4 ปีที่ผ่านมาในแต่ละหลักสูตรที่ได้หล่อหลอม ทั้งจิตวิญญาณความเป็นครูปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคม สังเกตได้จากการที่นักศึกษาต่างมีความคิดเห็น และให้ความสำคัญต่อสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการปฏิบัติตนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และวัฒนธรรมที่ดีขององค์กรและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการส่งเสริมผู้อื่นให้ปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครูและพัฒนาจนเป็นที่ยอมรับ สมดังการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เน้นปลูกฝัง เรื่องการมีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นจรรยาบรรณวิชาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ดีมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างกลมกลืน และมีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับความเป็นครูวิชาชีพ และมีคุณลักษณะบัณฑิต

อันพึงประสงค์ สอดคล้องกับปรัชญาของมหาวิทยาลัย คือ รู้คิด รู้ธรรม รู้สำเร็จ อย่างไรก็ตามหัวใจสำคัญที่สุดของการศึกษา คือ ครูหรือผู้สอน ครูคือกุญแจความสำเร็จ ครูต้องมีใจรักการสอน รู้วิธีสอนสามารถบ่มเพาะความรับผิดชอบของผู้เรียนให้เกิดการตกผลึกทางปัญญา การที่นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์มีความคิดเห็น ตระหนักตนเองมีคุณสมบัติว่าด้วยสมรรถนะจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครูมากที่สุด จึงย่อมเป็นโอกาสให้คณาจารย์ทุกคน ได้ใช้โอกาสในทุกวิชา ทุกภาคการศึกษา ตลอดจนบุคลากร ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นพลวัตในการส่งเสริม สร้างและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่มีแตกต่างกัน ให้มุ่งไปด้วยเป้าหมายเดียวกัน คือการเป็นคนคุณภาพหรือบัณฑิต เพราะบัณฑิตสำคัญกว่าบัณฑิตธรรมดา ในที่นี้ บัณฑิตที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้ 1. รู้จักมนุษย์และสังคมอย่างดีพอ 2. สามารถมองอนาคตที่ชัดเจนได้ 3. คิดสมคูลในผลประโยชน์และการตอบแทนสังคม 4. มีทักษะการจัดการ 5. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ 6. สามารถออกแบบและสร้างสิ่งใหม่หรือปรับสิ่งเก่าได้ 7. มีจิตผลิตภาพและทำได้ 8. คิดถึงสิ่งที่ดีกว่า 9. มีสำนึกทางสังคม 10. เห็นคุณค่าความดีความงาม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2559) สอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ดำรงทา (2558) ที่ศึกษาสมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1. ประเมินสมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 2. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมรรถนะวิชาชีพครูกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สมรรถนะหลัก (Core Competency) มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริการที่ดี และวินัย คุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ปรัชญาชีวิต กิตติ และเสียสละ อุบล (2558) ศึกษาความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ตามความคาดหวังของนักเรียนและนักศึกษา การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนและนักศึกษาที่มีต่อความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ด้านคุณธรรมจริยธรรมครู ด้านคุณลักษณะที่ดีของครู ด้านบุคลิกภาพที่ดีของครู ด้านบทบาทหน้าที่ของครู และด้านสมรรถนะของครู 2) เพื่อเปรียบเทียบความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ตามความคาดหวังนักศึกษาระหว่างนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และนักศึกษาคณะอื่นๆ พบว่า 1) นักเรียนและนักศึกษากับมีความความคาดหวังความเป็นครูในศตวรรษที่ 21 ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมครูนักเรียนและนักศึกษาคาดหวังในเรื่องความกตัญญูต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านคุณลักษณะที่ดีของครูนักเรียนและนักศึกษาคาดหวังในเรื่องครูควรมีความรู้แม่นยำ ในหลักสูตรที่สอนครูควรสอนศิษย์ให้รู้แจ้ง โดยไม่ปิดบังด้านบุคลิกภาพของครูนักเรียนและนักศึกษาคาดหวัง ในเรื่องครูควรมีความเป็นมิตรรู้จักพูดในเชิงบวก พูดให้กำลังใจผู้อื่น มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น ด้านบทบาทหน้าที่ของครูนักเรียนและนักศึกษาคาดหวังในเรื่องครูควรสั่งสอนความรู้ในสรรพวิทยาการต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียน ด้านสมรรถนะของครูนักเรียนและนักศึกษาคาดหวังในเรื่องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนและส่วนรวม เปิดใจกว้างยอมรับความเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียน ประเมินผู้เรียนอย่างรอบด้านและเป็นธรรม สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรอื่น ๆ เพื่อการจัดการเรียนรู้

อย่างไรก็ตามข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้สมรรถนะการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน ในรายการที่นักศึกษาตระหนักตนเองมีสมรรถนะต่ำ แต่ก็ยังเป็นระดับสมรรถนะต่ำที่สุดในระดับมาก นั่นคือรายการ “วิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ” สะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาขาดความเข้าใจในภาระหน้าที่ของงานที่รับผิดชอบ นักศึกษาขาดทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลและสะท้อนองค์ความรู้เพื่อหาสาเหตุของปัญหาและอุปสรรค จนไม่สามารถเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายและแผนการทำงานได้ จึงควรอย่างยิ่งที่นักศึกษาควรได้รับการฝึกการวางแผนงาน และฝึกการแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้อง

กับวาริ ถิระจิตร (2541, หน้า 80) ในการเสริมสร้างให้เด็กมีทักษะและเข้าใจกระบวนการ แก้ปัญหานั้น ครูจำเป็นต้องฝึกฝนให้เด็กรู้จักสังเกตและพยายามหาแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่ควรจำกัดแค่วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงวิธีเดียว เด็กอาจเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกันไป แต่สิ่งที่สำคัญอย่างมากก็คือ เด็กจะต้องรู้และเข้าใจปัญหานั้น ๆ อย่างแจ่มชัด การที่เด็กได้ฝึกฝนในการแก้ปัญหาลดน้อย ๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความชำนาญมากขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัย หาดใหญ่ จำแนกตามเพศ

เพศมีสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ประกอบกับครูมีภาวะผู้นำครู มีการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับ ปรินชาติ โพธิ์ใบงาม (2558) วิจัยเรื่อง สมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่าผลการเปรียบเทียบสมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ ปรากฏผล ดังนี้ ครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการพัฒนาผู้เรียนของครู โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลวรรณ มาลัย (2562) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลเปรียบเทียบสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีเพศและตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับแสงดาว คงนาวัง (2564) ได้วิจัยเรื่อง สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ อัมพานนท์. (2558). การสร้างเสริมศักยภาพและสมรรถนะของครูในการสอนคิดวิเคราะห์.
เพชรบูรณ์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ธีรวิทย์ เอกะกุล.(2543). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- บุญฤดี อุดมผล. (2563). รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นครูเชิงพุทธบูรณาการของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เมษายน - มิถุนายน 2563)
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2536). สถิติวิจัย 1. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- ปรัตถจริยา กิตดา และเลี้ยววาริณ อุบล. (2558). ผลของการใช้ชุดฝึกอบรมการบริหารจิตตามแนวพุทธ เพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะทางพุทธและลักษณะทางพุทธของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. วารสารปัญญาวิวัฒน์, 7(2) : 207.

- พงษ์ศักดิ์ ดัวงทา. (2558). สมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1. Veridian E-Journal, Silpakorn University, ฉบับภาษาไทยสาขา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8 (3) เดือนกันยายน – ธันวาคม: 905-918.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2559). การศึกษา 4.0 เราต้องแปลงกับดักให้เป็นความหวังดี. การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วาริ ธีระจิตร. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิไลวรรณ มาลัย. (2562). สมรรถนะหลักตามเกณฑ์ตัวบ่งชี้สมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2562:109-118
- สุรรัตน์ อาริรักษ์กุล ก้องโลก. (2563). การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู คณิตศาสตร์โดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 13 (1), 175-190.
- สำนักงานข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2548). มาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะของข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา. หนังสือเวียนที่ ศธ 0206.3/ ว.17 วันที่ 21 ตุลาคม 2548
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการดำเนินงานโครงการพัฒนาครู รูปแบบครบวงจร ประจำปีงบประมาณ 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์.เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง สมรรถนะของข้าราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือการพัฒนาข้าราชการตามสมรรถนะหลัก (Core Competencies). กรุงเทพฯ: แอร์บอร์น พรินต์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562).แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน ระดับการศึกษาพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สกศ.
- แสงดาว คงนาวัง. (2564). สมรรถนะความเป็นครูของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ กรกฎาคม – ธันวาคม 2567:48-60
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2561). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.